

центре мировоззренческих рефлексий ведущих мыслителей различных эпох. Философско-мировоззренческую основу педагогики жизнетворчества личности составляют идеи относительно самопознания, самосозидания и философской активности личности (Сократ, Платон, Аристотель), ее гармоничного саморазвития и сбалансированной активности (Эпикур), стремления личности к построению достойной жизни, а не простого существования (Сенека), культивирования гуманистических качеств и духовного саморазвития человека (средневековые философы), свободы и ответственности личности (Пико делла Мирандола), ее субъектного статуса (Р. Декарт, И. Кант, Г. Сковорода, И. Фихте, Г. Гегель), понимания жизни как определенной целостной реальности, которая динамично развивается и познается не только объективно, но и субъективно (А. Бергсон, В. Дильтей, Г. Зиммель, Ф. Ницше, А. Швейцер, А. Шопенгауэр, О. Шпенглер), уникальности экзистенции человека (Н. Бердяев, М. Бубер, А. Камю, С. Кьеркегор, Г. Марсель, Х. Ортега-и-Гассет, Ж.-П. Сартр, М. Хайдеггер, К. Ясперс), приближения образования к жизни (М. Монтень, Ч. Пирс, У. Джемс, Д. Дьюи, Д. Мид, Н. Богданова, А. Джура), исключительно значения искусства жизнетворчества личности в современной социокультурной реальности (Л. Сохань, И. Степаненко, Н. Степаненко).

Ключевые слова: педагогика жизнетворчества личности, философия жизнетворчества личности, жизненное проектирование, человек как субъект жизни.

PHILOSOPHICAL AND IDEOLOGICAL BASIS OF LIFE-CREATION PEDAGOGY

V. V. Mavrin

Abstract. Based on the history of philosophical thought review, using the method of retrospective analysis it is revealed that the phenomenon of personal life-creation has always been at the epicenter of the leading philosophers' ideological reflections in different epochs.

The philosophical foundation of life-creation pedagogy make up the ideas about self-knowledge, self-creation and philosophical activity of the person (Socrates, Plato, Aristotle), about harmonious and balanced self-activity (Epicurus), about the desire of the individual to build a decent life, not a simple existence (Seneca), about cultivation of humanistic virtues and spiritual self-development of man (medieval philosophers), about freedom and responsibility of the individual (Pico della Mirandola), about the person's status as a subject of life (R. Descartes, I. Kant, G. Skovoroda, J. Fichte, G. Hegel), about the understanding of life as a certain holistic reality that is developing dynamically and is known as a unity of biological, cosmological and civilizational dimensions, not only objectively but also subjectively (H. Bergson, W. Dilthey, G. Simmel, F. Nietzsche, A. Schweitzer, A. Schopenhauer), about the uniqueness of the individual's existence, its freedom and responsibility for his own life, the ability for self-creation and designing future (N. Berdyaev, M. Buber, A. Camus, S. Kierkegaard, G. Marcel, M. Merleau-Ponty, J. Ortega y Gasset, J.-P. Sartre, M. Heidegger, K. Jaspers), about approximation of education to life, its crucial role as a major factor of a personal life-creation (M. de Montaigne, Ch. Peirce, W. James, J. Dewey, G. Mead, R. Rorty, O. Dzhura), about exceptional importance of the personal life-creation in the modern social and cultural reality, and at the time of global transformation processes (L. Sokhan, I. Stepanenko, N. Stepanenko).

Key words: life-creation pedagogy, life-creation philosophy, life projecting, person as a subject of life.

УДК 37:316.3(477)

ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА – РЕАЛЬНА НЕОБХІДНІСТЬ І НАГАЛЬНА ВИМОГА НАШОГО ЧАСУ

В. С. МАКСИМЧУК, кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри іноземної філології і перекладу

Національний університет біоресурсів та природокористування України

© В.С.Максимчук, 2017

Анотація: Стаття присвячена вивченню й аналізу досвіду педагогічного впливу та освітніх реформ на успішний розвиток суспільства в умовах становлення індустріальної і правової Німеччини та необхідності загальної педагогізації українського суспільства. Зазначено, що освіченість, духовність, високий морально-психологічний стан був завжди властивим українському народу, але століття імперського рабства не минули безслідно для української нації. До всього того ще додаються наслідки війни на Сході України, втрата Криму, посилена інформаційна війна. Стан духовності в суспільстві і кожної особистості окремо катастрофічно падає, більшає людей, хворих на психопатію, що особливо відображається в кримінальній статистиці.

Окремим об'єктом соціально-педагогічної діяльності є особи, які постраждали внаслідок військового конфлікту. До цієї категорії відносять безпосередньо військових, які перебувають або повернулися із зони АТО, внутрішньо переміщених осіб, тобто переселенців, їхніх родичів, сім'ї загиблих і тих, хто надає допомогу, зокрема, волонтерів, психологів, соціальних педагогів і соціальних працівників. Особливо цінним для нас є німецький досвід, подолання духовності і морально – психологічної кризи серед молоді в кінці ХХ століття.

Наголошується, що загальна педагогізація українського суспільства – реальна необхідність і нагальна вимога нашого часу в умовах неоголошеної війни, важливий чинник національної безпеки і стійкості нації. Підкреслюється роль мистецтва, яке є школою почуттів і незамінним засобом виховання культури та морально-естетичних переживань, формує романтичну піднесеність, прагнення до героїчного, захоплення красою природи й людського духу, світлість думок, почуттів і прагнень. З'ясовано, що питання впливу педагогічних ідей і освітніх реформ на суспільство, завжди перебували і перебувають у центрі постійної уваги держави і німецьких вчених. Акцентовано на тому, що роль педагога в Німеччині завжди була визначальною в формуванні особистості і недаремно він має статус державного службовця. Пропонується запозичити і запровадити в українську практику те, що може позитивно вплинути на покращення духовності і морально-психологічного здоров'я українського народу.

Ключові слова: педагогізація, суспільство, морально-психологічний стан, духовність, досвід, мистецтво, особистість.

Актуальність (Introduction). У даний час багато педагогів – науковців в Україні б'ють на сполох: духовність населення катастрофічно падає, що вкрай негативно впливає на усі сфери суспільного життя. І не останньою причиною цього загрозливого явища є криза педагогічних ідей, відсутність дієвої державної програми педагогічного впливу на усі верстви населення, необхідної підтримки педагогічних установ, підвищення ролі вчителя у суспільстві.

Зростання безробіття, що прямо впливає на криміногенну ситуацію, відсутність ефективних, економічних і політичних реформ, державних і суспільних ідей та програм, які об'єднували народ, формували б всенародне піднесення, бачення перспективи суспільного майбутнього, сприяють поглибленню духовної і морально-психологічної кризи. Найбільше від цього страждає молодь і старше покоління.

Тема дуже актуальна для нашої країни, особливо сьогодні. Тому що успішне вирішення політичних, економічних і соціальних завдань, усе більше залежить від дії такого суб'єктивного чинника як соціальна активність особистості. Але її потрібно формувати, виховувати. Необхідно виховати фундаментальні особистісні цінності: почуття добра і краси, істини й справедливості, милосердя.

Це – справа не лише держави, а й всього суспільства.

Мета (Purpose). – проаналізувати німецький досвід та розглянути можливість загальної педагогізації українського суспільства для подолання духовної і морально – психологічної кризи в Україні.

Методи (Methods). У дослідженні застосовано такі методи: аналіз, узагальнення, систематизації, порівняльно – історичний.

Аналіз останніх джерел та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Дослідженням ролі і змісту педагогічних ідей та освіти, їх впливу на розвиток держави і суспільства займалися багато вітчизняних і закордонних, зокрема, німецьких науков-

ців. Провиховні можливості суспільства і держави говорили і присвятили свої праці відомі німецькі вчені Г. Боймер, В. Вернер, А. Вольф, В. Кюхенгорф, Е. Молленгауер, П. Наторп, Г.Нол, Г. Пфаффенберг. Після Другої світової війни у США та Європі набули поширення погляди американського педагога, філософа, засновника педагогіки прагматизму Дж. Дьюї. Серед нинішніх вітчизняних науковців заслуговують на особливу увагу дослідження І. Беха, В. Васютинського, Л. Вмочан, Ю. Поліщука, Р. Сопівника, Г. Шевченко, В. Шинкарука, П. Щербаня та багатьох інших.

Результати (Results). У даний час багатьох українських учених, дослідників глибоко турбує стан духовності громадян України та констатують її занепад, що викликано багатьма чинниками політично–економічного й морально–психологічного характеру. Війна й депресія, різке погіршення платоспроможності населення, безробіття, висока міграція, в т. ч. виїзд молоді за кордон, розмиті цінності й орієнтири вкрай негативно впливають на морально–психологічний стан всього народу. Відсутність прогресивних реформ, об'єднуючих ідей, програм і особистостей, а також упевненості в успішному майбутньому, сприяють деградації суспільства. Ситуацію обтяжує також відсутність ефективних педагогічних державних програм виховного впливу на усі верстви населення. Безсистемний дотичний вплив педагогічних ідей на сьогоднішню молоду людину викликає в неї, м'яко кажучи, неоднозначну реакцію. Без перебільшення, нам сьогодні потрібна педагогічна революція. Якщо комусь не подобається це слово, його можна замінити на «докорінні педагогічні реформи».

Недаремно Шевченко Г. П., доктор педагогічних наук, професор, член – кореспондент НАПН України застерігає: «XXI століттю притаманна криза людського життя...» [4, с.12].

Вся дезорганізація і розбалансування сучасного життя є найвірнішим показником того, що сучасний людський розум не справляється з тими завданнями, які ставить людству еволюція.

Г. Шевченко бачить вихід у впровадженні в практику життя визначеного О. Клізовським нового фактору розвитку людства «людське серце, душевність, духовність». Доктор педагогічних наук, професор Сопівник Р. В. нагадує всім слова Платона: «Навчена, але невихована людина страшніша за звіра», що підтверджують жахливі події на Донбасі, терористичні акти в Європі [4,с. 15].

В. Д. Шинкарук, відомий педагог–теоретик і практик закликає сучасників: «Проблема виховання милосердя є пріоритетною для сучасного українського суспільства. Це пов'язано з виникненням в українському середовищі стихійної, деструктивної для розвитку особистості, небезпечної за своїми наслідками ситуації (АТО, переселенці й біженці з Криму та Сходу України), що у свою чергу сприяє загостренню політичних, економічних суперечностей, призводить до зміни життєвих цінностей та ідеалів, що виявляється у жорстокості, цинізмі та байдужості у людських взаєминах» [4, с.8].

Що й підтверджується кримінальною практикою сьогоднішнього дня. Якщо говорити про кількість злочинів на 100 тис. населення, то виходить така картина: у 2013 р. було здійснено 1252 злочини, а в 2015 р. вже 1487 злочинів. Тобто, реальне зростання злочинності склало 20%.

По таких злочинах, як викрадення людей й крадіжки автомобілів фактично відбувся вибуховий ріст. Що стосується убивств, тут ріст кількості злочинів помітний і безвідносно до кількості населення. Так, якщо в 2013 р. за статтею 115 КК «Умисне вбивство» було відкрито 5861 справу, у 2015 р. – 8224 справи, а за два місяці 2016 р. зареєстровано вже 3367 справ.

Варто відмітити, якщо кількість злочинів росте, то розкриття навпаки, постійно знижується.

Однак, ситуація в цілому по Україні у порівнянні з тим, що відбувається у столиці, у Києві, ще здається більш–менш благополучною. Київ став одним з головних центрів української злочинності. Так, якщо у 2013 р. у місті було зафіксовано 47 389 злочинів, у 2014 – 55806, то у 2015 р. закінчився з результатом 66 059.

Головними передумовами подальшого росту злочинності є два фактори. По–перше, як показує статистика, злочинність стає все більш соціальною. Якщо в довоєнний час (АТО) лише 13% були злочинців були безробітними, то тепер цей показник досяг 55%. Крім того якщо раніше до 15% злочинів скоювалося у стані алкогольного сп'яніння, то зараз цей показник знизився до 3 %. Другий фактор – це реформа системи МВС, відміна міліції в той мо-

мент, коли нова поліція знаходиться ще в стадії формування. Реформи правоохоронної системи без докорінних соціально-економічних і політичних реформ нічого не дадуть.

Суспільство криміналізується все більше. Соціально-економічна і політична ситуація в країні створює для цього благодатний ґрунт. Більше того, частина людей у стані депресії самі починають шукати вихід у криміналі (Новини України).

Той стан, в якому опинилася Україна, не є випадковим. Псевдоідеологами була організована злочинна (під себе) «перебудова», внаслідок якої обдуривши українців обіцянками побудови національної держави, інтернаціональні злодії перевели її в типову олігархічну форму, що дало їм можливість максимально пограбувати обдурене ними суспільство, за допомогою маніпулювання свідомістю, системою цінностей і ментальністю народу. Визначальною рисою усього життя стали демагогія і вседозволеність. Саме тому передові науковці-педагоги надають великого значення таким нематеріальним чинникам, як національна свідомість, патріотизм, честь, мораль, які консолідують суспільство і сприяють не лише захисту від агресії, а й задоволенню духовних і матеріальних потреб українців, які нині перебувають у становищі безправної національної меншини на рідній землі [2, с. 40].

Були проблемні моменти й в історії ФРН в 60 – 80 – і роки ХХ століття внаслідок радикалізації молодіжних рухів.

У 1968 році в Німеччині прийняті надзвичайні закони, що дозволили федеральному уряду відмінити частину демократичних свобод, гарантованих конституцією. У результаті зіткнення з поліцією гине студент і це викликає бурю протестів.

У 1968 р. відбувається повна радикалізація студентства, пов'язана з протестами проти «суспільства споживання». Як говорили студенти, «проти споживацького терору», що був розгорнутий в Федеративній Республіці Німеччина. Радикальні групи студентів підпалюють торгові центри у Франкфурті, в Західному Берліні, щоб показати наскільки нищими є споживання і споживацьке суспільство, яке вибудовувалося в ФРН.

Знаменита робота Г. Маркузе «Одномірна людина» стає «біблією» студентського радикалізму, направленою проти капіталістичного суспільства з його споживацькими настроями, відчуженістю, найманою працею і т. і.

У 60 – і роки минулого століття студентський рух викликав у ФРН кризу освіти. Реставрована модель суспільства гостро критикувалась, тому що реалізувала свою вимогу демократії лише формально. Вимагали не лише реформ вищої школи, але й піддавали критиці і практику соціальної педагогіки.

У 60 – і роки в ФРН констатується катастрофічний стан в освіті, тому що у порівнянні з іншими промисловими країнами в ФРН було дуже мало працівників з вищою освітою на ринку професій і на ринку праці.

Відбувається формування нелегальних організацій. Однією з таких стала «Фракція Червоної Армії» (Rote Armee Fraktion, RAF), яка виникла у 1968 р. й існувала до 1998 року. Ця ліва терористична організація утверджувала ультраліві ідеї. Одними з організаторів RAF стали Ульріка Майнгоф – знаменита журналістка лівих поглядів і Андреанс Бауер. У 1972 році вони потрапляють до тюрми через звинувачення у розбійних нападах на банки і торгові центри. Виникло друге покоління RAF. У 1977 році відбудеться одна з найстрашніших і сумних сторінок в історії ФРН, так звана «німецька осінь». У 1977 році розпочнеться політичний терор. Друге покоління RAF підкріпить свої вимоги убивствами. Восени 1977 р. були вбиті генеральний прокурор Бубак і представник ради директорів «Дрезднер-банку», а також захоплений в заручники, пізніше вбитий, голова Союзу німецьких роботодавців Мартін Шлейєр.

Відбулося захоплення терористами літака з метою звільнення своїх однодумців, які утримувалися у в'язниці м. Штутгарт. Були окремі убивства, що продовжувалися аж до початку 90 – х років, уже в об'єднаній Німеччині. А в 1998 році RAF припинила своє існування. Дуже багато людей, в тому числі в студентському середовищі, зрозуміли, що вимагати від держави якихось змін значно ефективніше мирними протестами, артикулювавши цей протест за допомогою створення партій. У 80 – і роки такі партії створюються. Одна з них – це партія зелених – як результат лівого терору.

Але ФРН зуміла перебороти цю кризу, не звернувши з демократичного шляху. Державою були проведені заходи, що значною мірою вплинули на суспільний спокій і порядок.

У 1960 р. Німецький комітет з питань виховання й освіти сформулював вимоги до

освіченості таким чином: «Освіченим стає кожен, хто постійно намагається зрозуміти себе, суспільство, навколишній світ і чинить згідно цьому розумінню» [5, с.12].

У 1960 – 1979 р. р. відбулася організація системної політики професійної освіти. У 1968 – 1969 р. р. була введена ступенева освіта і блоковий метод навчання. У 1969 р. проголошений Закон про професійну освіту, у 1972 р. прийняття Постанови про виконання освітніх завдань. У 1976 р. прийнято закони про сприяння навчальним установам, про підтримку освіти. Зосереджено увагу на особливих групах професійної освіти (дівчата, іноземці, молодь без договору про навчання) [7, с. 8].

У 1980-1990 р. р. відбулася реорганізація системи освіти. У професійній школі були затверджені навчальні галузеві програми та навчальні плани в професійній школі.

Дуальна система: професійна освіта розбудувалась до дуальної кооперативної системи.

Уведений у 1970 р. структурний план є і до сьогодні педагогічною програмою, у якій чітко окреслено головні напрямки розвитку педагогічної галузі. Місцем навчання були названі школа, навчальна майстерня, підприємство, студія.

Починається суттєва розбудова загальноосвітньої школи, особливо гімназій та університетів.

Закон про професійну освіту (1969 р.) регулює всю систему професійного навчання учнів. Завдяки цьому Закону дуальна система професійної освіти стала контрольованою державою ринковою моделлю.

На початку 70 – х років у вищих навчальних закладах були відкриті спеціальності соціальної педагогіки, соціальної роботи і лікувальної педагогіки. Значно був посилений потенціал дії соціального забезпечення. У 1978 р. в ФРН були засновані державні й церковні спеціальні школи зі спеціальностями «соціальна робота / соціальна педагогіка і соціальне забезпечення».

Необхідно відмітити, що в ФРН з 70 – х років минулого століття існує наука виховання («Erziehungswissenschaft») як окрема дисципліна і характеризується великою кількістю наукових концепцій, методичних підходів.

Ця наука виховання заслуговує на окрему увагу і вивчення.

Ще на початку ХХ століття з ідеєю об'єднання всіх виховних можливостей суспільства виступив учений з Німеччини П. Наторп. Він вважав, що «виховання народу не є ізольованим завданням, а має бути поєднання з усім народним життям» [7, с.10].

Поступово на передній план виступає соціальна педагогіка. Г. Боймер німецький фахівець у сфері соціальної роботи і соціальної педагогіки, визначила соціальну педагогіку як інструмент «соціальної політики» [1, с.17]. Більшість відомих педагогів вважають, що виховання – це вплив на особу з метою покращення її поведінки і діяльності.

І. Кант вважав, що людиною можна стати лише за допомогою виховання. Він виділяв наступні завдання, які повинне вирішувати виховання: дисциплінувати особу, культивувати її, цивілізувати і моралізувати. Людину треба виховувати моральною, щоб вона могла робити вільний вибір на користь добра і справедливості, а не лише під загрозою застосування закону.

К. Магер зазначав, що соціальна педагогіка – це досить широке поняття, яке передбачає виховання суспільства в цілому.

Поняття «sozial» (соціальний) у соціальній педагогіці означає особливий вклад суспільства з метою усунення дефіциту суспільної і державної уваги до потреб окремого індивіду або групи населення (діти, молодь, люди похилого віку, учасники війн, інваліди і т. і.).

Правові положення, які зобов'язують охороняти виключно незахищених осіб або осіб, які зазнали соціальних втрат, містяться у соціальному кодексі ФРН. Соціальний кодекс слугує здійсненню соціальної справедливості і соціального захисту виключно з надаванням соціальної допомоги і послуг у вихованні.

Американський педагог, філософ Дж. Дьюї у своїй праці «Моє педагогічне кредо» вказував на те, що саме виховання є головним методом соціального прогресу та соціальних реформ.

Німецькі педагоги розглядали саме соціальну педагогіку як допомогу молоді з боку

суспільства у швидкій адаптації до соціальної системи, протидію негативним відхиленням від норм поведінки. Г. Пфафенберг вважав, що соціальна допомога потрібна не тільки молоді, але й дорослому населенню.

На початку 70-х років ХХ ст. німецькі вчені В. Кюхенгорф, Ф. Вайншкен, А. Вольф на теоретичному рівні підійшли до соціальних програм виховання і розглядали їх з позицій інтеграції педагогів із суспільством.

Соціальна педагогіка орієнтована на оптимізацію умов соціалізації осіб різних виховних категорій і соціальних груп у різних соціальних ситуаціях.

Під кінець ХХ ст. соціальний розвиток у ФРН був спрямований на створення суспільства високої продуктивності праці, що ґрунтується на кооперації всіх суспільних класів і груп. Переважна більшість населення дістала достатнє матеріальне забезпечення. ФРН ввійшла до числа найрозвиненіших світових держав. За такої ситуації виховання і навчання як чинники соціального поступу набули не лише вагомшого значення, але й нового характеру: виховання почало здійснюватися на основі педагогічної взаємодії.

У тлумачному словнику В. Даля під поняттям «духовний» автор розуміє «... все, що стосується Бога, церкви та віри, все, що стосується душі людини, її розумові і моральні сили. Її, розум і воля». Духовність – це сукупність тих людських якостей, які виділяють людину зі світу тварин. « Духовність по суті є найвищою сходинкою в системі людських якостей, де панують совість, честь, гідність, свобода, милосердя, гуманізм, душевність, сердечність, працелюбство, творчість за законами краси. ... Сьогоднішнє молоде покоління втрачає ціннісні внутрішні орієнтири, що приводить до втрати духовно-моральних орієнтирів, ідеалів у внутрішньому світі»[4, с. 5].

Усі вже розуміють значення духовних цінностей в житті людини. Але чомусь нинішні педагоги дуже сором'язливо йдуть на співпрацю зі священнослужителями. Бракує спільних виховних церковних і освітніх заходів. А в школах Німеччини викладають закон Божий духовні особи, яким ще й платиться за це заробітна плата.

П. Підкасистий виділяє п'ять важливих, з точки зору виховання, цінностей:

- 1) цінність людини як міри всіх речей (Проктагор);
- 2) життя – в основі філософії Альберта Швейцера;
- 3) цінність суспільства;
- 4) цінність праці; цінність природи [3, с. 325].

Чого варті сьогодні людина і її життя в Україні? Як оцінюється праці громадян і чи всі можуть реалізувати право на неї? Всі знають, у якому стані знаходяться ліси, ріки і озера в країні. Чи цінується це суспільство і держава, яку масову покидають її громадяни.

Гостро звучить питання, поставлене В. Шинкаруком: «сьогодні, під впливом загострення військового протистояння на Донбасі перед кожним свідомим громадянином постають запитання « Як жити далі? На які цінності орієнтуватися? Які ідеали сповідувати?» [4, с. 34].

Відповіді на ці запитання потрібно шукати швидко і правдиво на всіх рівнях. І доведеться, якби цього комусь не хотілось. Ми повинні на повен голос говорити про духовну освіту. Радіо, преса, телебачення повинні бути широко задіяні в системі педагогічного впливу на усе населення. Педагогічні установи, клуби, товариства, гуртки та заклади культури і спорту, релігійні громади повинні прийняти активну участь у реалізації розробленої дієвої і ефективної Державної програми виховання, духовної і моральної освіти.

Але педагогічні ідеї повинні йти в суспільстві в ногу з соціально-економічними і політичними реформами. Адже лише консультування безробітних не означає вирішення їх проблем. Скільки б не говорилося голодній і роздягнутій людині про Добро, Справедливість і Щастя, їй від цього краще не стане.

Та ми поділяємо переконання Г. Шевченко про те, що у нас ще не повністю використовується мистецький арсенал у вихованні. Ми також вважаємо, що мистецтво є школою почуттів і незамінним засобом виховання високої культури та глибоких морально-естетичних переживань, прагнення до героїчного, захоплення красою природи й людського духу, чистоти думок, почуттів і прагнень.

Ми підтримуємо думку Г. Шевченко про те, що настав час розробки потужного напрямку в педагогіці, присвяченого теоретико-методологічним і організаційно-методичним

основам впровадження усіх видів мистецтва в навчальний процес сучасної вищої школи. Спочатку можна було б ввести хоча б спецкурси «Мистецтво – різновид терапії і зростання», «Мистецтво і його вплив на особистість» на всіх кафедрах гуманітарно–педагогічного факультету. Добре, було б, щоб їх проводили відомі митці: художники, поети, письменники і композитори.

Формувати й розвивати особистість у стінах університету неможливо без опори на потужний духовно-моральний потенціал мистецтва.

Якщо заглянути в недалеку історію, то можна відмітити багато спільних рис, притаманних ФРН 60 – 80 – х років минулого століття і Україні сьогодення: галопуюче безробіття, незадовільне становище з професіями, радикалізація настроїв в суспільстві.

Ростуть радикальні настрої і в Україні. Рано чи пізно закінчиться війна на Сході України. На руках населення стільки зброї, що вже ніхто не може її й порухувати. Якщо життя народу не покращиться, а олігархічно – монополістичні клани не буде усунуто від влади, грабунок громадян не припиниться, можливо, появиться своя RAF. Тоді знадобиться німецький досвід подолання такої або подібної суспільної кризи.

Але краще вчасно провести докорінні політичні і соціально–економічні реформи та загальну педагогізацію українського суспільства.

Необхідно посилити соціальний контроль за сім'ями переселенців, учасників АТО, загиблих, що можливо у ході соціального інспектування, соціально–педагогічного впливу [8, с. 285].

Висновки і перспективи (Discussion). На основі аналізу наукових праць з проблеми дослідження, опублікованих у ФРН та в Україні, з'ясовано, що питання теорії і практики впливу педагогічних ідей й освіти на розвиток суспільства перебували й перебувають у центрі постійної уваги численних авторів. Спектр питань, що розглядалися і розглядаються дуже широкий. Науковцями доведено, що виховання і навчання, як чинник соціального поступу ніколи не втратять свого практичного значення, а виховання є головним методом соціального прогресу та соціальних реформ. Для прискорення соціально–економічного і політичного розвитку нашої країни потрібний такий соціальний інтелект, спричиненням якого є совість, честь, патріотизм, що живляться з традиційних джерел національної свідомості і звичаїв, етнопсихології та системи цінностей.

Україна перебуває в затяжній політичній і соціально-економічній кризі. Необхідні швидкі і дієві реформи у всіх сферах суспільного життя. Без підготовлених людей їх не зробити.

Такі підручники, як «Закон Божий», «Педагогіка», «Соціальна педагогіка», «Психологія», «Мистецтво» повинні стати настільними книжками у кожній сім'ї. Педагог, психолог, священик, культурний працівник, повинні стати на чолі докорінних змін у державі. Але для цього потрібно розробити і затвердити Державну програму з виховання усіх верств населення, яка б охоплювала маленьких дітей у сім'ї, у дитсадку, школі, університеті, усіх олігархів і монополістів. Щоб вони пам'ятали, що усі земні шляхи в підсумку ведуть до... кладовища і як їх зустрінуть на небі. Ці проблеми вимагають подальших досліджень, мають гарні перспективи і практичне значення. Окремого дослідження вимагає «Наука виховання» («Erziehungswissenschaft»), яка існує в ФРН з 70 - х років минулого століття як окрема дисципліна і характеризується великою кількістю наукових концепцій, методичних підходів.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Виховання особистості: У 2-х кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади / І. Д. Бех. – К. :Либідь, 2003. – 344с.
2. Васютинський В. О. / Ціннісно- орієнтаційні площини сучасного українського суспільства / Проблеми загальної та педагогічної психології: зб. наук. праць Інституту психології імені Г. С. Костюка АНН України / За ред. С. Д. Максименка. – К. 2006. Т.8. – Вип. 6, С. 40 – 45.
3. Наконечна О.В. Соціально-педагогічна робота з постраждалими внаслідок військового конфлікту / О.В. Наконечна // Розвиток сучасної освіти: теорія, практика, інновації. Матер. III Міжн.наук.-практ.конф. 23-24 лютого 2017р. в Нац. універ. біор. і природ. України. Київ.: Міленіум, 2017. -336 с.

4. Подкасистый П. И. Педагогика: учеб. пособ. для студ. педвузов и педколеджей / [Под ред. П. И. Подкасистого]. – М. Пед. общество России, 2004. – 608 с.
5. Колективна монографія «Виховання особистості в контексті професійної підготовки студентів аграрних вищих навчальних закладів» Національний університет біоресурсів і природокористування України. За заг. ред. проф. С. М. Ніколаєнка, Київ – Ніжин, 2015. – 400с.
6. Bäumer G. Die historischen und sozialen Voraussetzungen der Sozialpädagogik und die Entwicklung ihrer Theorie. In : Nohl, H. (Pallat, I. (Arsg.))(1929): Handbuch der Pädagogik, Sozialpädagogik./Bäumer G. Langensalze, S. 3 –17.
7. Mollenhauer K. (1959): Die Ursprünge der Sozialpädagogik in der industriellen Gesellschaft. / K. Mollenhauer, Weinheim. 1959.
8. Natorp P. (1968) : Aufgaben und Methoden der Sozialpädagogik. In: Röhrs, H (Hrsg.) (1968). Die Sozialpädagogik und ihre Theorie./Natorp P. Frankfurt M., S. 1 – 10.

References

1. Bekh, I.D. (2003) Vychovania osobystosti. U 2-kh kn. 2: osobystisno oriientovanyi pidkhd: naukovo–praktychni zasady. K. Lybid, 344.
2. Vasiutynsky V.O. (2006) Tsinisno–orientatsiini ploschyny suchasnogo ukrainskogo suspilstva: problemy zahalnoi ta pedahohichnoi psykhologii // Zb. nauk. prats Instytutu psykhologii imeni H.S.Kostiuka ANN Ukrainy. Za red. S.D.Maksymenka. K. 6, 40-45.
3. Podkasyty, P.I. (2004) Pedahohika: ucheb. posob. dla stud. pedvuzov i pedkoledzhei / [Pod red. P.I.Podkasytogo]. M. Ped. obschestvo Rosii, 608.
4. Nikolaenko, S.M. (2015) Vychovania osobystosti v konteksti profesiinoi pidhotovky studentiv agrarnykh vyschykh navchalnykh zakladiv. Kyiv – Nishyn, 400.
5. Nakonechna, O.V. (2017) Sotsialno-pedahohichna robota z postrashdalymy vnaslidokv viiskovoho konfliktu. Rozvytok suchasnoi osvity: teoriia, praktyka, inovatsii. Materialy III Mishn. nauk prakt.konferents. 23 – 24 02.2017r. v Natsional. univer. bior. i pryrod. Ukrainy. K, 285.
6. Boimer, G. (1929) Die historishen und sotsialen Forauszetsungen der Zotsialpedagogik und die Entviklung ihrer Theorie. In: Nol, H. Palat, 1. Ausg.1929): Handbukh der Pedagogik, Zotsialpedagogik /G. Boimer Langenzaltse, 3 -17.
7. Molenhauer, K. (1959) Die Ursprunge der Sotsialpedahohik in der industriellen Gesellschaft. Vainhaim, 458.
8. Natorp, P. (1968) Aufgaben und Methoden der Zotsialpedagogik. In: Riors H. Hrsg. Die Zotsialpedagogik und ihre Theorie. Frankfurt M., 1-10.

ОБЩАЯ ПЕДАГОГИЗАЦИИ УКРАИНСКОГО ОБЩЕСТВА - РЕАЛЬНАЯ НЕОБХОДИМОСТЬ И НАСУЩНОЕ ТРЕБОВАНИЕ НАШЕГО ВРЕМЕНИ

В. С. Максимчук

Аннотация. *Статья посвящена изучению и анализу опыта педагогического влияния на успешное развитие общества в условиях становления индустриальной и правовой Германии, а также необходимости всеобщей педагогизации в Украине. Отмечено, что образованность, духовность, высокое морально–психологическое состояние были всегда присущи украинскому народу, но столетия имперского рабства не прошли бесследно для украинской нации. Ко всему еще добавятся последствия войны на Востоке Украины, потеря Крыма, усиленная информационная война. Нынешнее состояние духовности в обществе и каждого человека в отдельности стремительно ухудшается, что наглядно отражается в уголовной статистике. Особенно ценным для нас является немецкий опыт, преодоление духовности и морально–психологического кризиса среди молодежи во второй половине XX века. Акцентируется внимание на том, что всеобщая педагогизация украинского общества – реальная необходимость и насущное требование*

нашего времени в условиях военного, идеологического и морально–психологического давления со стороны государства-агрессора России и ее пособников. Это является важной составляющей национальной безопасности и стойкости нации. Подчеркивается роль искусства, которое является школой чувств и незаменимым средством воспитания культуры и морально–эстетических переживаний, формирует романтическую возвышенность, стремление к героическому, восхищение красотой природы и человеческого духа, чистотой мыслей, чувств и устремлений. Установлено, что вопросы влияния педагогических идей на общество, всегда находились в центре постоянного внимания государства и немецких ученых. А роль педагога в Германии всегда была определяющей в формировании личности и сегодня недаром он имеет статус государственного служащего. Предлагается внедрить в украинскую практику то, что может положительно повлиять на улучшение духовности и морально -психологического здоровья украинского народа.

Ключевые слова: педагогизация, общество, морально-психологическое состояние, духовность, опыт, искусство, личность.

GENERAL PEDAGOGIZATION OF UKRAINIAN SOCIETY - REAL NECESSITY AND GENERAL REQUIREMENT OF OUR TIME

V. S. Maksymchuk

Abstract. *The article is devoted to the study and analysis of experience of pedagogical influence on the successful development of society in the conditions of industrial and legal in Germany as well as the need for universal pedagogization in Ukraine. It was noted that education, spirituality, high moral psychological state have always been inherent to the Ukrainian people, but centuries of imperial slavery have left their mark for the Ukrainian nation. To all added further consequences of the war in the East of Ukraine, Crimea loss, enhanced information war. The current state of spirituality in society and every individual is rapidly deteriorating, which is reflected clearly in the criminal statistics. Especially valuable for us it is the German experience, overcoming spiritual and moral-psychological crisis among young people in the second half of the XX century. Attention is drawn to the fact that the general pedagogisation Ukrainian society – the need for a real and urgent demand of our time in terms of military, ideological and moral and psychological pressure on the part of the Russia as aggressor–state and its supporters, and it is an important component of national security and stability of the nation. The role of art, which is a school of the senses and an indispensable tool for education and culture of the moral and aesthetic experiences, forms a romantic situation, the pursuit of the heroic, the admiration of the beauty of nature and the human spirit, purity of thoughts, feelings and aspirations. It was found that the issues of the impact of pedagogical ideas on society, has always been the focus of constant attention of the state and German scientists. A teacher's role in Germany has always been a determining factor in the formation of personality and today no wonder he has civil servant status. It is proposed to introduce in the Ukrainian practice that can have a positive impact on improving the spiritual, moral and psychological health of the Ukrainian people.*

Keywords: *pedagogisation, society, moral and psychological state, spirituality, experience, skill, personality.*